

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ДОСТУПНОСТІ ПРОТИПУХЛИНИХ ПРЕПАРАТІВ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ У ХІМІОТЕРАПІЇ РАКА ЛЕГЕНІВ

Немченко А.С., Фурса Л.І.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Рак легенів (РЛ) є одним з найбільш поширених злоякісних новоутворень. Так, за даними Національного канцер-реєстру показник смертності від РЛ у чоловіків вже протягом декількох років стабільно займав I місце у структурі загальної смертності хворих від злоякісних новоутворень [2]. Особливого занепокоєння викликає факт динамічного зростання показників захворюваності та поширеності РЛ серед працездатного населення країни, а також у запущених й неоперабельних формах. Імпортозалежність вітчизняного ринку ліків та відсутність дієвих механізмів компенсації вартості споживання препаратів ще більше поглиблює кризові явища в організації фармацевтичного забезпечення хворих на РЛ. Тому дослідження показників доступності (D) протиракових препаратів (ПП), що використовуються у хіміотерапії РЛ є актуальними та відповідають суспільному запиту щодо покращення фармацевтичної допомоги хворим в Україні.

Мета дослідження. Дослідження у динаміці років показників доступності ПП, що представлені на роздрібному фармацевтичному ринку (ФР) України упродовж 2010-2015 рр.

Методи досліджень. У дослідженнях використовувався комплекс методів, а саме історичний, порівняльний та маркетинговий аналіз. Інформаційною базою досліджень стали статистичні дані, що представлені у інформаційно-пошукових програмах «Моріон», «Фармтрейд», «Фармсеть», «Інформ-клієнт» тощо. Крім цього, у дослідженнях використовувались показники, що предсадені на офіційному сайті Державної служби статистики України (www.ukrstat.gov.ua).

На першому етапі досліджень були розраховані середня роздрібна ціна препаратів та показник D, за торговими найменуваннями ПП, що використовуються у хіміотерапії РЛ. У розрахунках показника D вживувалися індекс зміни середньої заробітної плати, зведений індекс цін на препарати за той же період, мінімальна заробітна плата у країні, вартість споживчого кошика за досліджуваний період. Вибірка ПП, що досліджувалися формувалась за даними уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги [1]. Всього у хіміотерапії РЛ на різних етапах лікування використовуються 13 ПП за міжнародними непатентованими назвами (МНН).

Основні результати. Доступність ЛЗ є важливим показником ефективності фармацевтичного забезпечення населення. За даними аналізу літературних джерел встановлено, що для гарантованої державою медичної та фармацевтичної допомоги показник доступності повинен дорівнювати одиниці

або бути більшим за одиницю [3]. Аналіз показників D здійснювався за такими МНН ПП, як: цисплатин (L01XA01); вінорельбін (L01CA04); гемцитабін (L01BC05); доцетаксел (L01CD02); паклітаксел (L01CD01); карбоплатин (L01XA02); пеметрексед (L01BA04); гефітініб (L01XE02); ерлотиніб (L01XE03); етопозид (L01CB01); іринотекан (L01XX19); доксорубіцин (L01DB01); циклофосфамід (L01AA01).

За результатами проведених досліджень встановлено наступне. Середнє значення показника D для всіх торгових назв (ТН) ПП було більшим за одиницю та коливалося у межах від 1,14 (у 2013 р.) до 1,48 (у 2010 р.). Цей факт слід оцінити як позитивну характеристику розвитку сегмента фармацевтичного ринку, що досліджувався. У 2014 р. відмічається тенденція до значного зниження показника доступності нижче одиниці (0,87), це пов'язано як зі значним зниженням рівня доходів населення, так і з стрімким зростанням курсу національної валюти в зазначений період.

Враховуючи значне різноманіття найменувань ПП, що використовуються у патогенетичному лікуванні хворих на РЛ наступним етапом досліджень став структурний аналіз показника D у розрізі фармакотерапевтичних груп АТС-класифікаційної системи (третьій рівень класифікації). Встановлено, що максимальне значення показника D було характерне для групи L01B-Антиметаболіти. Так, цифрове значення D коливалась у діапазоні значень від 1,49 (2011 р.) до 0,82 (2014 р.). Мінімальне значення показника D спостерігалось для ПП з групи L01D-Цитотоксичні антибіотики та споріднені препарати. Так за період, що досліджується показник D за ТН з вищезазначеної групи коливався від 1,15 (2011 р.) до 0,80 (2015 р.).

Висновки.

1. За результатами проведених досліджень встановлено, що упродовж 2010 - 2015 рр. середнє значення D для всіх ТН ПП було більшим за одиницю та коливалося у межах від 1,00 (у 2015 р.) до 1,26 (у 2010 р.).

2. Показано, що у 2014 р. спостерігалось значне зниження показників D ($D_{сер} = 0,87$) для всіх ТН ПП, що використовуються у хіміотерапії РЛ. Враховуючи той факт, що у розрахунках D використовуються комплекс соціально-економічних показників, можна зробити висновок про значну залежність D асортименту ПП від зовнішніх факторів (зниження купівельної спроможності населення, погіршення ситуації та фінансовому ринку країни тощо).

Список літератури

1. Наказ МОЗ України № 387 від 04.06.2014 року «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Рак легені» . [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://www/moz.gov.ua/ua/main/?docID=6401>

2. Національний Канцер Реєстр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ncru.inf.ua

3. Немченко А.С. Моніторинг цін на основні лікарські засоби : Методичні рекомендації / А.С. Немченко, Л.В. Галій – Х.: НФАУ, 2003. – 24 с.